

Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2016-cı ilin birinci yarısının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclası keçirilib

İyulun 10-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2016-cı ilin birinci yarısının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclası keçirilib. Dövlət başçısı iclası giriş nitqi ilə açdı.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin giriş nitqi

- İlin altı ayı arxada qalıb. Bu gün biz altı ayın yekunlarını müzakirə edəcəyik. Görüləcək işlər haqqında danışacağıq. Deyə bilərəm ki, 2016-cı ildə dünyanın müxtəlif bölgələrində hərbi toqquşmalar, müharibələr davam edir, yeni münaqişə ocaqları yaranır, dünyada təhlükələr artır. Eyni zamanda, ilin əvvəlindən və ondan əvvəlki dövrdən başlayaraq dünyada iqtisadi böhran daha da dərinləşir və demək olar ki, bütün ölkələr bu və ya digər formada bu böhrandan əziyyət çəkir.

Azərbaycanın uğurlu inkişafı təmin edilir, ölkəmizdə təhlükəsizlik yüksək səviyyədə qorunur, ictimai-siyasi sabitlik möhkəmlənir. Ölkə qarşısında duran bütün əsas vəzifələr uğurla icra edilir. 2016-cı ildə də, - baxmayaraq ki, neftin qiyməti hələ də çox aşağı səviyyədədir, - Azərbaycan inamla inkişaf edir. Bunun təməlinə düşülmüş siyasət, apardığımız islahatlar və ölkəmizin gələcəyi ilə bağlı olan proqramlarımız dayanır. Azərbaycan uğurla inkişaf edir. Əminəm ki, biz bu ili də müvəffəqiyyətlə başa vuracağıq.

2016-cı ildə Ermənistanın növbəti təxribatı Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində çox ciddi fəsadlara gətirib çıxarmışdır. Ermənistanın niyyəti bellidir. Onlar danışıqları müx-

təlif yollarla pozmaq istəyirlər və görəndə ki, beynəlxalq vasitəçilər tərəfindən onlara təzyiq artır, növbəti təxribatlara əl atırlar. Onlardan biri də aprelin əvvəlində baş vermiş silahlı təxribat idi. Bizim müvəqqətimizə silahlı hücum təşkil edilmişdir. Ancaq Azərbaycan Ordusu düşməne layiqli cavab verdi, əks-hücum əməliyyatı keçirərək işğal altındakı torpaqların bir hissəsini, daha dəqiq desəm, 2 min hektar torpağı azad etdi. Biz indi ondan bir neçə dəfə böyük əraziyə tam nəzarət edirik.

Bu münaqişə tezliklə öz həllini tapmalıdır. Əgər belə olmasa, heç kim təminat verə bilməz ki, bu təxribatlar təkrarlanmayacaq. Çünki Ermənistanın niyyəti münaqişəni dondurulmuş vəziyyətdə saxlamaqdır. Onlar fikirləşirdilər ki, bizə qarşı edilən təxribat onların qələbəsi ilə nəticələnecek. Ancaq onlar acı məğlubiyyətə uğrayıblar. Azərbaycan dövləti böyük hərbi qələbə qazanmışdır.

Aprel döyüşləri bir daha onu göstərir ki, status-kvo tezliklə dəyişdirilməlidir. Bunu artıq bu məsələ ilə məşğul olan vasitəçilər də dəfələrlə bəyan ediblər. Status-kvonun dəyişdirilməsi işğal edilmiş torpaqların azad edilməsi deməkdir. Əminəm ki, aprel döyüşlərinin nəti-

cələri Ermənistan üçün dərs olacaq, onlar lazımı nəticələr çıxaraçaqlar və danışıqlar prosesində konstruktiv mövqe ilə çıxış edəcəklər. Belə ümidlər var. Çünki bir daha demək istəyirəm ki, son bir-iki ay ərzində danışıqlar prosesində çox böyük fəallıq var.

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli bizim üçün prioritet məsələdir. Bu məsələnin tezliklə beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsasında, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll edilməsi bizim üçün əsas vəzifədir. Bu münaqişənin həllinin başqa yolları yoxdur. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa edilməlidir, status-kvo dəyişdirilməlidir, işğala son qoyulmalıdır. Nəinki BMT, bütün digər təşkilatlar da bizim müvəqqimizi dəstəkləyir. Dünən NATO-nun Zirvə görüşündə qəbul edilmiş yekun sənəddə də Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyü ilə bağlı çox ciddi məqamlar öz əksini tapıbdir. Azərbaycanın suverenliyi, müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü tanınır və münaqişə bu prinsiplər əsasında öz həllini tapmalıdır.

2016-cı ildə bizim xarici siyasətimiz çox fəal olmuşdur. İlin birinci yarısında Azərbaycana 10-dan çox dövlət və hökumət başçısı səfər etmişdir. Mənim çoxsaylı xarici səfər-

lərim beynəlxalq əlaqələrimizi daha da möhkəmləndirib. Mən ilin əvvəlindən bəri bir neçə beynəlxalq tədbirdə iştirak etmişəm. Davos Ümumdünya İqtisadi Forumu - bu, dünya miqyasında birinci beynəlxalq tədbirdir. Orada həm iqtisadi, həm siyasi məsələlər gündəlikdədir. Ondən sonra Münxen Təhlükəsizlik Konfransı - bu da dünya miqyasında Davos Forumu ilə eyni səviyyədə olan beynəlxalq tədbirdir. Orada da Azərbaycanın, xüsusilə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı mövqeyi səsləndi. Londonda Suriyaya yardım məqsədilə keçirilən konfransda mənim iştirakım Azərbaycanın mövqeyini və imkanlarını bir daha ortaya qoydu. Vaşinqtonda Nüvə Sammitində Azərbaycan fəal iştirak etmişdir. Bizim o sammitə dəvət olunmağımız ölkəmizin nüfuzunu göstərir. Çünki Azərbaycan nüvə dövləti deyil və Azərbaycanda nüvə tədqiqatları demək olar ki, aparılmır. Ancaq buna baxmayaraq, Azərbaycan oraya dəvət edilmiş ölkələrin sırasında idi. Eyni zamanda, sammit çərçivəsində Amerikanın yüksək səviyyəli rəhbərləri ilə - Prezident, dövlət katibi ilə mənim çox səmərəli görüşlərim olmuşdur.

İlham ƏLİYEV: “Ötən altı ayın nəticələri göstərir ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin giriş nitqi

Əvvəl 1-ci səh.

Mən Türkiyədə iki beynəlxalq tədbirdə iştirak etmişəm. İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Zirvə görüşü keçirilmişdir və orada aprelin döyüşləri ilə bağlı Azərbaycanın mövqeyi tam dəstəklənmişdir. Yekun bəyannamədə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü məsələləri əks olunmuşdur və münacişinin bu prinsiplər əsasında həlli qeyd edilmişdir. Bununla bərabər, münacişə ilə bağlı İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı çərçivəsində kontakt qrupu da yaradıldı. Bu da bizim böyük diplomatik uğurumuzdur.

Türkiyədə digər mötəbər beynəlxalq tədbirdə - Dünya Humanitar Sammitinin İdarəetmə Komitəsinin təşkilatı Azərbaycanın çox fəal iştirak etmişdir. Bu səfərlərlə yanaşı, ikitərəfli formatda bir neçə səfər təşkil edilmişdir - Birlişmiş Ərəb Əmirliklərinə, İran İslam Respublikasına, Türkiyəyə və Almaniyaya. Ermenistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münacişəsi ilə bağlı görüş keçirilmişdir. May ayında Vyanada, iyun ayında isə Sankt-Peterburqda.

Yeni, bütün bu beynəlxalq tədbirlər və Azərbaycanın o tədbirlərdə fəal iştirakı ölkəmizin önəmini göstərir, eyni zamanda, bizim üçün yeni imkanlar açıq. Hər bir beynəlxalq tədbirdə Azərbaycanın mövqeyi səsənir, xüsusilə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münacişəsi ilə bağlı. Dünən Varsavada NATO-nun Zirvə görüşündə də çıxışımın demək olar ki, yarısını mən bu mövzuya həsr etmişəm və orada iştirak edən dövlət və hökumət başçıları bir daha haqqqları eşidiblər. Ermenistanın yalanlarını artıq heç kəmə təsir göstərmir. Onlar diaspor imkanlarından və bizim beynəlxalq səviyyədə o qədərdə çıxışımın olmasının istifadə edərək münacişə ilə bağlı yalan məlumatları yayırdılar. İndi artıq o dövr arxada qalıb. Həqiqətə ondan ibarətdir ki, Azərbaycan haqqıdır və beynəlxalq hüququn normaları bu münacişə ilə bağlı tam şəkildə tətbiq edilmişdir.

Münacişinin həlli ilə bağlı bir məsələni də qeyd etmək istəyirəm ki, bu il, xüsusilə son üç-dörd ay ərzində danışıqlar prosesində bəlkə də tarixdə görünməyən fəallıq müşahidə olunur. Aprel hadisələrindən sonra may ayında Amerika Birlişmiş Ştatlının təşəbbüsü ilə Vyanada görüş keçirilmişdir. Düzüdü, Ermenistan tərəfi görüşün keçirilməsi üçün bir neçə şərt irəli sürmüşdür. Bu şərtləri irəli sürərək özlərini bir daha güclünc vəziyyətə qoymuşdular. Çünki yaxşı bilirdilər ki, Azərbaycan heç bir şertlə razılaşmıyacaq, danışıqlar prosesi bizi də, onlara da lazımdır. Aprel hadisələri bunu bir daha göstərmişdir. Qeyd etməliyəm ki, son üç-dörd ay ərzində danışıqlarda çox böyük fəallıq müşahidə edilir. Təbii, Ermenistan indi hər vəchlə çalısacaq ki, danışıqlar prosesinə yenə də zərbə vursun. Yenə də çalısacaq ki, vaxtı uzaqsın. İstisna edilmir ki, təməs xəttində növbəti təxribata əl atmaqla danışıqlar pozulsun. Necə ki, 2014-cü ildə Parisdə Prezident Ollandın təşəbbüsü ilə keçirilmiş çox müsbət danışıqlardan sonra bir həftə keçməmiş Ağdam rayonunda onların genişmiqyaslı hərbi təlimlər keçirmişdilər. Bu, sifət təxribat idi və bunu indiki kimi bilirik, beynəlxalq ictimaiyyət də bilir. Bunu beyan etməyə əl də bəllir. Həmin təxribat zamanı mövqələrimizə qəsdən hücum çəkmişdir ki, biz o helikopterləri vuraq və ondan sonra bizi tacavüzkarlıqda ittiham etsinlər, danışıqlar pozulsun və pozuldu da. 2015-ci il danışıqlar prosesi üçün itirilmiş olmuştur. Sadəcə olaraq, Minsk qrupu dekabr ayında görüntüyə naminə işvəçədə formal görüş keçirmişdir. O görüşdən sonra görü-nür Ermənistan tərəfi görüb ki, bu proses fəallaşacaq və aprelin növbəti təxribat törətmişdir. Ona görə məsələ ilə məşğul olan böyük dövlətlər bütün bu realiaqları

edirik. Həm Amerika, həm Rusiya, indiki Fransa Prezidenti bu məsələ ilə çox ciddi məşğuldurlar. Danışıqlar indi fəal mərhələyə keçmişdir və Ermenistan konstruktiv mövqeyə nümayiş etdirmişdir. Yeni, artıq məsələnin mərhələli yollarla həlli bütün həmsədr dövlətlər tərəfindən, ATƏT tərəfindən qəbul edilir. Biz həmişə demirik və deyirik, bunun başqa yolu yoxdur. Məsələ mərhələli yolla həll edilmişdir. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü təmin edilmişdir. İkinci erməni dövləti yaradıla bilməz. Dağlıq Qarabağ heç vaxt müstəqillik verile bilməz. Bunu artıq beynəlxalq ictimaiyyət qəbul edir. Əvvəlki dövrlərdə biz başqa fikirlər eşidirdik. Əfsuslar olsun ki, əvvəlki dövrlərdə bəzi hallarda beynəlxalq hüquq, BMT-nin qətnamələri kənarda qalırdı və Dağlıq Qarabağın gələcəyi ilə bağlı həqiqətə, o cümlədən tarixi həqiqətə uyğun olmayan müxtəlif təkliflər irəli sürülürdü. Bütün bunlar artıq keçmişdə qaldı. Məsələnin mərhələli yollarla həlli yeganə mümkün variantdır. Əgər bu variant reallaşarsa, onda həm torpaqlarımız işğalçılardan azad ediləcək, eyni zamanda, Dağlıq Qarabağın erməni əhalisi və mütləq oraya qayıdacaq azərbaycanlılar sülh, təhlükəsizlik şəraitində yaşayacaqlar. Bunun başqa həlli yolu yoxdur.

Qeyd etməliyəm ki, son üç-dörd ay ərzində danışıqlarda çox böyük fəallıq müşahidə edilir. Təbii, Ermenistan indiki hər vəchlə çalısacaq ki, danışıqlar prosesinə yenə də zərbə vursun. Yenə də çalısacaq ki, vaxtı uzaqsın. İstisna edilmir ki, təməs xəttində növbəti təxribata əl atmaqla danışıqlar pozulsun. Necə ki, 2014-cü ildə Parisdə Prezident Ollandın təşəbbüsü ilə keçirilmiş çox müsbət danışıqlardan sonra bir həftə keçməmiş Ağdam rayonunda onların genişmiqyaslı hərbi təlimlər keçirmişdilər. Bu, sifət təxribat idi və bunu indiki kimi bilirik, beynəlxalq ictimaiyyət də bilir. Bunu beyan etməyə əl də bəllir. Həmin təxribat zamanı mövqələrimizə qəsdən hücum çəkmişdir ki, biz o helikopterləri vuraq və ondan sonra bizi tacavüzkarlıqda ittiham etsinlər, danışıqlar pozulsun və pozuldu da. 2015-ci il danışıqlar prosesi üçün itirilmiş olmuştur. Sadəcə olaraq, Minsk qrupu dekabr ayında görüntüyə naminə işvəçədə formal görüş keçirmişdir. O görüşdən sonra görü-nür Ermənistan tərəfi görüb ki, bu proses fəallaşacaq və aprelin növbəti təxribat törətmişdir. Ona görə məsələ ilə məşğul olan böyük dövlətlər bütün bu realiaqları

Müdafiə sənayesi naziri **Yavər CAMALOV** çıxış edərkən dedi:

- Möhtəram cənab Prezident!

Hörmətli iclas iştirakçıları!

Yaşadığımız müasir dövrdə dünyada baş verən hadisələr, o cümlədən siyasi və iqtisadi böhranlar müəyyən zaman çərçivəsində təkrarlanır. Müstəqil Azərbaycan da ötən müddət ərzində bir neçə dəfə belə hadisələrin şahidi olmuş və hər dəfə yaranmış vəziyyətdən uğurla çıxmışdır. Ötən ilin sonunda dünyada baş verən siyasi qarşıdurmalar nəticəsində yaranmış iqtisadi böhrandan qısa müddətdə çıxmaq üçün, cənab Prezident, Sizin tərəfindən verilən qərarlar ölkədə yeni sosial, iqtisadi islahatların başlanmasına imkan yaratdı. Artıq bu islahatlar öz nəticəsini verməkdədir.

Digər sahələrdə olduğu kimi, ordu quruculuğunda islahatlar aparılmış, Silahlı Qüvvələrin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi istiqamətində mühüm işlər görülmüşdür. Bu gün Azərbaycan Ordusu ən güclü ordular sırasındadır. Bunu aprelin döyüşləri də sübut etdi. Belə ki, cari ilin aprelin ayında Ermənistan ordusunun təxribatına cavab olaraq Silahlı Qüvvələrimiz tərəfindən təməs xəttində işğalçı ölkənin ordusuna güclü zərbələr endirilmiş, bir sıra yaşayış məntəqələri və əhəmiyyətli yüksəkliklər azad edilmişdir. Bu uğurlu həmlə bütün Azərbaycan xalqında yüksək əhval-rühiyyə və torpaqlarımızın qısa müddətdə əzizləşməsinə şərait yaratmışdır. Düşmənin canlı qüvvəsinin və döyüş texnikalarının hərb edilmişində Azərbaycan istehsalı olan hərbi təyinatlı məhsullar mühüm rol oynamışdır.

Aprəl döyüşlərində müəssisələrimizdə istehsal olunan silah və sursatlardan - tank əleyhinə qumbaraatanlardan, minaatanlardan və onları döyüş sursatlarından, snayper tüfənglərindən, universal pulemyotlar-

dan, o cümlədən AK74M tipli avtomat silahlardan, müxtəlif çaplı patronlardan və digər döyüş sursatlarından düşməyə qarşı geniş istifadə edilmişdir. Eyni zamanda, düşmənin hədəflərinin dəqiq müəyyənləşdirilə məhv edilməsi ölkədə istehsal olunan müasir növ pilotsuz uçuş aparatları vasitəsilə həyata keçirilmişdir.

Möhtəram cənab Prezident, ötən illərdə olduğu kimi, 2016-cı ildə Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin kollektiv qarşısında mühüm vəzifələr qoyulmuşdur. Sizin müvafiq tapşırığı və göstərişləriniz əsasında ölkənin müdafiə qüdrətinin yüksəldilməsi məqsədilə cari ildə də bir sıra yeni növ müdafiə təyinatlı məmulatların hazırlanması və istehsalının təmin edilməsi istiqamətində intensiv işlər aparılır. Belə ki, cari ilde icrasına başlanmış keçid layihələr davam etdirilir. Həmçinin istismara verilməsi nəzərdə tutulan 7 müəssisədə:

- 40x46 mm-lik "Revolver" tipli qumbaraatanın istehsalı;

- 40x46 mm-lik lülealtı və "Revolver" tipli qumbaraatanlar üçün döyüş sursatlarının istehsalı;

- RPQ-7V2 tipli tank əleyhinə əl qumbaraatanı üçün 4 növ qumbaralı atəş yığımlarının istehsalı;

- M-6 və M-12 tipli mina partladıcılarının istehsalı;

- 23, 30 və 40 mm-lik avtomatik topların və qumbaraatanların döyüş sursatları üçün müxtəlif növ partladıcıların istehsalı;

- 100, 122, 130, 152, eləcə də NATO standartlarına uyğun 155 mm-lik artilneriya və 125 mm-lik tank topları üçün mərmilərin və onların gilizlərinin istehsalı;

- 545 mm-dən 30 mm-də daxil olmaqla atıcı silahlar və kiçikçaplı avtomatik toplar üçün lülələrin istehsalı üzrə işlər başa çatmaqdadır.

Bununla bərabər tikintisi davam edən keçid layihələri üzrə:

- müxtəlif növ barıtlar və partlayıcı maddələr - piroksilin və ballistit barıtları,

trotil və heksogen istehsalı üzrə zavodların tikintisi;

- artilneriya və tank toplarının başlıq partladıcıları üçün tikinti-quraşdırma işləri;

- 60, 82 və 120 mm-lik minaatanlar üçün döyüş sursatlarının hazırlanması ilə bağlı barıt atımlarının istehsalı sahələrinin də tikintisi üzrə işlər davam etdirilir.

Cənab Prezident, cari ilin birinci yarısında Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin qarşısına qoyulan vəzifələr uğurla icra edilmişdir. Belə ki, 2016-cı ildə Müdafiə Nazirliyi və digər qüvvələr tərəfindən verilməsi sifarişinə uyğun olaraq 192,2 milyon manat məbləğində müdafiə təyinatlı məmulatların istehsalı, təmiri və utiliaziasına nəzərdə tutulmuşdur. Artıq bu istiqamətdə intensiv işlər görülür və məmulatlar istehsal edilənlər sifarişçilərə təhvil verilir. 2016-cı ilin Müdafiə Sifarişində yaradılma bölməsində 115 müvzu üzrə 198 mərhələnin yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Hesabat dövərində xüsusi təyinatlı hücum pulemyotunun, avtomatik qumbaraatan kompleksinin, "İstiqal-1T" snayper tüfənginin, soyuq atəş kollimatorunun, avtomatik topun, artilneriya və tank topları üçün atəş yığımlarının, tank əleyhinə qumbaraatanları üçün müxtəlif növ qumbaralı atəş yığımlarının və s. məmulatların müvafiq sınaqlarına başlanılmış və həmin məmulatların istehsalının təmin edilməsi istiqamətində işlər davam etdirilir.

Müdafiə təyinatlı məmulatların hazırlanması sahəsində nazirliyin elmi müəssisələrinin potensialından istifadə etməkə bir sıra elmi-tədqiqat və təcrübi-konstruktor işləri davam etdirilmişdir. Əsas məqsədlər müxtəlif növ təlim və döyüş aviasiya bombalarının, xüsusi əhəmiyyətli obyektlərin müdafiə sistemi, həmçinin orta və uzaq

gələcək planları, o cümlədən sənəyə potensialının inkişafı haqqında danışıqacəam. Əlbəttə ki, Azərbaycanda çox güclü sənəyə kompleksi yaradılacaqdır.

Kənd təsərrüfatı 3 faizdən bir qədər çox artıb. Bu da müsbət haldır, ancaq potensial daha da böyükdür. Bu il görülməz və görülməz işlər, həmçinin gələcək gücləndirici işlər nəticəsində kənd təsərrüfatında çox böyük irəliləyiş olacaqdır. Bu barədə indi burada məlumat verilməkdədir.

Ölkə iqtisadiyyatına 6,3 milyard dollar sərməyə qoyulub. Bu da çox müsbət haldır. Azərbaycan sərməyə qoyuluşu üçün cəlbəddi ölkədir. Bu il daha çox xarici sərməyə qoyulubdur. Mən bunu da müsbət qiymətləndirirəm. Çünki daxili sərməyələr azalır. Ona görə ki, indiki bizim investisiya proqramımız ixtisarla olunub. Bu da təbii, ancaq xarici investorlar üçün Azərbaycan çox cəlbəddi ölkə kimi qalır və əminəm ki, gələcəkdə bu proses davam etdiriləcəkdir.

İlin altı ayında 78 min daimi iş yeri açılıb. Ümumiyyətlə, iş yerlərinin açılması 90 minə yaxındır. Amma onlardan 78 min daimi iş yeridir. Bu da çox müsbət haldır. Çünki ilin əvvəlində müəyyən narahətlik var idi ki, bəzi iş yerləri bağlandı. Düzüdü, 26 min iş yeri bağlanıb. Ancaq 78 min iş yeri açılıb. Ona görə biz görülməz tədbirlər nəticəsində, o cümlədən dövlət şirkətlərinin xətti ilə açılmış iş yerlərinin sayı hesabına, özəl sektorda da bu işlər gedir, - burada da müsbət dinamiki görürük. Özəl sektora da dövlət qurumları tərəfindən çox ciddi tövsiyə edilmişdir ki, onlar ixtisarlara getməsinlər, bir qədər az pul qazansınlar, ancaq insanlar küçələrə tökməsinlər. Ona görə qeyd etməliyəm ki, özəl sektor da özünü çox məsuliyyətli aparıb. Bu da təbii, çünki özəl sektor uzun illərdir ki, dövlət tərəfindən çox böyük dəstək - həm siyasi, həm də ki, maddi dəstək alır. Güzəllik şərtlərlə verilən kreditlərin həcmi 1 milyard dollara ötdü. Ona görə, əlbəttə, özəl sektor da sosial məsuliyyət daşımalıdır. Ona görə, bax, 78 min iş yeri açılmış, 26 min iş yeri bağlanmışdır. Deməli, 50 mindən çox yeni iş yerləri açılıb və bu da çox müsbət haldır.

Sosial məsələlərin həlli istiqamətində çox ciddi addımlar atılmışdır. Ümumiyyətlə, 2016-cı ilin ötən dövərində bezi ölkələrdə məaşlar, pensiyalar ixtisar edildi. Ancaq Azərbaycanda məaşlar və pensiyalar 10 faiz qaldırılıbdır və bu da çox ciddi sosial təşəbbüsdür.

mənzilli raket sistemlərinin yadrlması və s. vardır.

Eləcə də Milli Aerokosmik Agentliyi tərəfindən (MAKA) 2016-cı ildə Silahlı Qüvvələrin sifarişləri əsasında müxtəlif sahələrə ehatə edən 33 müvzu üzrə elmi-tədqiqat işləri aparılır. İlk növbədə əsas diqqət müxtəlif döyüş tapşırıqlarının yerinə yetirilməsi məqsədilə yaradılan "Tufan" Milli zirehli nəqliyyat vasitəsinin - 12,7 mm-lik məsafədən idarə olunan döyüş modulu, tank əleyhinə idarə olunan raket kompleksi, radioelektron mübarizə və kəşfiyyat avadanlığı və s. sistemlərin təchiz edilmiş bir neçə variantının hazırlanması nəzərdə tutulur. Milli zirehli maşının təcrübi nümunəsinin ilin sonunadək hazırlanması planlaşdırılır. Eyni zamanda, xarici dövlətlərlə danışıqların nəticəsi olaraq yeni "İldırım" və "Qasırgın" zirehli maşınlarının ilkin nümunələri hazırlanıb Bakıda keçiriləcək ADEX-2016 sərgisində nümayiş etdiriləcək və 2017-ci ildən artıq seriyalı istehsalına başlanılacaqdır. Daha bir yeni layihə BRDM-2M zirehli transportorun üzərində orta mənzilli "Mızrak" tipli tank əleyhinə idarə olunan raket sisteminin quraşdırılmasıdır. Bu döyüş maşını da qısa müddət ərzində Silahlı Qüvvələrimizin ixtiyarına verilməkdədir.

Müdafiə Sənayesi Nazirliyi Azərbaycan Milli Elm Akaemiyası, Milli Aviasiya Akademiyası və respublikanın digər elm ocaqları ilə siox əməkdaşlıq edir. Belə ki, cənab Prezident, ötən ilin noyabrında Azərbaycan Milli Elm Akaemiyasının 70 illik yubileyinə həsr olunmuş ümumi yığıncağında çıxışınız zamanı söylədiyiniz dəyərli tövsiyələrin icrası olaraq Milli Elm Akaemiyası və Milli Aviasiya Akademiyası ilə bir sıra tədqiqat işlərinin aparılması barədə razılıq əldə olunmuş və bu işlərin yerinə yetirilməsinə başlanılmışdır.

Hesabat dövərində ümumi məhsul istehsalının həcmi üzrə proqnoz tapşırığına 101,7 faiz əməl olunmuşdur. Ötən ilin mü-

bu il biz sosial mənzillərin inşasına başlamaq fikrindədik. Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi - MİDA yaradılıb. Onun əsas vəzifəsi əzteminatlı ailələrə çox əlverişli şərtlərlə mənzillərin verilməsidir. Eyni zamanda, bu proses kütləvi xarakter alandan sonra bunun inşaat və tikinti materialları istehsalı sektorlarına və bələlliklə, sənəyə potensialına çox müsbət təsiri olacaq. İndi hazırlıq işləri aparılır. Ümid edirik ki, bu il artıq praktik addımlar atılacaq və bu yeni sosial təşəbbüscü çox geniş vüsət alacaqdır.

2016-cı ilin iqtisadi islahatlar ili kimi tarixdə qalacaq. Düzüdü, biz bu islahatları uzun illərdir ki, aparırıq. Ancaq əvvəlki dövrdə vəziyyət başqa idi. Neft hasilatı artırdı. Neftin qiyməti 100 dollardan çox idi. Bələlliklə, bizim əsas vəzifəmiz infrastruktur layihələrinin - həm sosial infrastruktur, həm digər infrastruktur layihələrinin icrası idi. Çox böyük vəsait ayrılırdı. Biz elektrik enerjisi, qazlaşdırma, kənd yollarının tikintisi ilə bağlı əsas infrastruktur layihələrini qısa müddətdə icra etdik. Hələ ki bu istiqamətdə işlər davam edir, amma infrastruktur layihələrinin böyük əksəriyyəti artıq reallaşıb.

İndi vəziyyət tam başqaqdır. Mən artıq dəfələrlə demmişəm, biz postneft dövründə yaşayırıq. Düzüdü, bir neçə ildən sonra Azərbaycan dünya bazarlarına çox böyük həcmdə təbii qazı da ixrac etməyə başlayacaq və yenə də valyuta axını artacaq. Ancaq bizi ələ yaşamalıyq ki, artıq postneft dövrəyə və belə olan halda, əlbəttə, ciddi, daha da dərin iqtisadi islahatlar aparılmalı idi və aparılır. Həm maliyyə-bank sektorunda, həm də kənd təsərrüfatında, sənəyə potensialımızın inkişafı ilə bağlı çox ciddi islahatlar aparılır. İxracın stimullaşdırılması, investisiya cəlb edilməsi üçün çox böyük güzəştli təbii olmur. Eyni zamanda, vergi sahəsində, xüsusilə gömrük sektorunda ciddi islahatlar aparılır. Bu il gömrük orqanlarından daxilomalar planıdan 17 faiz artıq yığılıbdır. Bu, çox müsbət nəticədir. Vergi orqanlarından yığım planıdan 2 faiz artıq təmin edildi. Amma orada da böyük ehtiyatlar var. Hesab edirik ki, vergi sisteminə aparılan islahatlar ilin sonuna qədər bütün bu vəziyyəti şəffaflaşdıracaq. Nece ki, gömrük orqanlarında bütün məsələlər şəffaf şəkildə öz həllini tapır. Təbii ki, bunu həm insanlar, biznesmenlər, iş adamları görür, eyni zamanda, bədcəyə

vəqif dövrü ilə müqayisədə 5,1 faiz artım əldə edilmişdir.

Təbii müəssisələrdə müdafiə təyinatlı məmulatlarla yanaşı, müлкi məhsulların yeni növlərinin mənimlənilməsi və istehsal istiqamətində də məqsədyönlü işlər aparılır. Hesabat dövərində müлкi məhsulların istehsalı üzrə proqnoza 108,8 faiz əməl olunmuşdur. 2015-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə müлкi məhsulların həcmi 6,4 faiz artmışdır. Regionlarda suya olan tələbatı ödəmək məqsədi ilə "Azersu", "Meiorasiya" və Su Təsərrüfatı" Şəhərdar məmuyetlərinin sifarişləri əsasında artezian quyuları üçün "Dalma" tipli dərinlik su nasoslarının sınaq nümunələri hazırlanmış və onların seriyalı istehsalı üçün sahə yaradılmışdır.

Cənab Prezident, ölkə sənayesinin dayanıqlı inkişafının təmin edilməsinin əsas istiqamətlərindən olan ixrac potensialının genişləndirilməsi və idaxıl yerli istehsal əvəzlənməsi üzrə nazirlikdə məqsədyönlü işlər start verilmişdir.

Qeyd etmək istəyirəm ki, artıq nazirliyin müəssisələri beynəlxalq bazarlara çıxaraq müxtəlif tenderlərin qalibi olan olmuşlar. Bu da öz növbəsində istehsal olunan məmulatların keyfiyyətini və beynəlxalq standartlara uyğunluğunu təsdiq edir.

Nəticədə müxtəlif növ müdafiə təyinatlı məmulatların ixracı üzrə müqavilələr bağlanmış və icrasına başlanmışdır. İxrac edilən məmulatlar sırasında bütün növ döyüş sursatlarını, müasir atıcı silahları, snayper tüfəngləri, pilotsuz uçuş aparatlarını və s. göstərmək olar. Nazirlik Amerikanın, Avropanın, Asiyanın və Afrikanın bir sıra dövlətləri ilə siox əməkdaşlıq edir.

Bu gün bağlanmış müqavilələrin dəyəri 106 milyon ABŞ dolları təşkil edir və eləcə də bu istiqamədə digər dövlətlərə intensiv danışıqlar aparılır. Növbəti illərdə də ixrac imkanlarının genişləndirilməsi məqsədilə yeni bazarlar tapılması istiqamətində tədbirlər görülməkdədir. ***

daha da böyük həcmdə vəsait daxil olur. Yeni, bütün sahələrdə islahatlar dərinləşməlidir, şəffallıq təmin ediləcəkdir, nəzarət, maliyyə nəzarəti daha da gücləndiriləcəkdir. Belə olan halda biz neftdən asılılığımızı tamamilə aradan götürəcəyik. Məsələ məhz belə qoyulub. Bir neçə il ərzində dövlət büdcəmiz, onun mütləq əksəriyyəti qeyri-neft sektoru hesabına təmin ediləcəkdir. Ondan sonra nəfisin qiyməti qalxırdı, bunun heç bir əhəmiyyəti olmayacaqdır.

Qeyd etdiyim kimi, sosial sahədə məaşlar, pensiyalar qalxıb, eyni zamanda, digər islahatlar da aparılır. İnsanlara daha çox imkanlar yaradılmalıdır ki, onlar özləri öz məşğulluğun təmin etsinlər. Bu məqsədlə Prezidentin Ehtiyat Fondunun vəsaiti ayrılıb. Biz birinci təcrübənin nəticələrini yaqın ki, yaxın vaxtlarda görəcəyik. Hesab edirik ki, öz məşğulluğun təminatına yanaşması üstünlük təşkil etməlidir.

Biz uzun illər insanlara ünvanlı sosial yardım veririk. Bu da çox ciddi sosial təşəbbüsdür. Yüz mindən çox ailəyə dövlət tərəfindən ünvanlı sosial yardım verilir. Biz bunu ona görə edirik ki, bu insanların maddi təminatı lazımi səviyyədə deyil. Ancaq biz tədriscən o azaqları ailələr üçün şərait yaratmalıyq ki, onlar özləri pul qazansınlar, özləri işlə məşğul olsunlar. Çünki bəzi hallarda dövlət sektorunda açılmış iş yerlərinə o qədərdə böyük maraq göstərilir. Bəziləri deyirlər ki, mən dövlətdən yardım almıram, niyə gedib işləməliyəm? Bu, yaxşı hal deyil. Bu, ələbəximliydir. Ələbəximliyik də gələcəkdə çox böyük problem ola bilər. Ona görə insanlar özləri daha da məsuliyyətli olmalıdırlar. Dövlət qurumları şərait yaratmalıdır ki, tədriscən ünvanlı sosial yardım əvəzinə hər bir insan özü üçün iş qursun. Dövlət kömək edəcək. Prezidentin Ehtiyat Fondundan bu məqsədlər üçün ilkin olaraq 6 milyon manat ayrılıbdır. Lazım olarsa, daha da çox vəsait ayrılacaq. Hər bir rayonda insanlar fərdi qaydada işlə təmin ediləcəklər. Onlar dövlətdən asılı olmayacaqlar. Onlar halal pul qazanaçaqlar, ailələrini dolandıraçaqlar.

Yəni, 2016-cı ilin birinci yarısında, doğrudan da, böyük işlər görüldü. Biz bu işlərin nəticələrini gələcək illərdə görəcəyik. Bununla bərabər, ölkəmiz üçün strateji əhəmiyyət daşıyan iki istiqamət üzrə də yaxşı nəticələr var. Həm "Cənub qaz dəhlizi"nin, həm də Şimal-Cənub beynəlxalq nəqliyyat dəhlizinin icrası ölkəmizin önəmini böyük dərəcədə artıracaq. Bu layihələr Azərbaycan və bizim tərəfdaşlarımız üçün çox böyük strateji əhəmiyyət daşıyır. Çünki bizim coğrafi vəziyyətimiz diktdədir ki, Azərbaycan nainki regional, dünya miqyaslı nəqliyyat mərkəzlərindən birinə çevriləcəkdir. Bu məqsədlə lazımi tədbirlər görüldü. Həm lıman, həm Şimal-Cənub və Şərq-Qərb dəhlizləri inşa edilir. İndi bütün tərəfdəş ölkələrlə və potensial tərəfdəş ölkələrlə ciddi danışıqlar aparılır. Biz çalışmalıyq ki, yüksək səfərbər edək və Azərbaycan ərazisindən keçən yük daşımalarının sayı artсын. Bu da ölkəmizin həm siyasi maraqlarına cavab verəcək, həm də ki, böyük mənəfat gətirəcəkdir.

Əlbəttə ki, 2016-cı ilin ötən dövərində çox işlər görüldü. Görülmüş bütün işlər haqqında danışımaq mümkün deyil. Bunun üçün bir neçə saat vaxt lazımdır. Mən əsas məsələləri qeyd etdim. Müzakirələrdə məlumatlar verilmək. Mən də yekun sözümdə tapşırıqlarla bağlı öz fikirlərimi bildirəcəyəm.

Cənab Prezident, ixrac sahəsində qazanılmış uğurlar Sizin göstərişinizlə müəmmədi olaraq beynəlxalq müdafiə sənayesi sərgilərində iştirakımızla bağlıdır. Cari il aprelin 18-21-də Malayziyada keçirilən dünyanın 5 ən böyük müdafiə sərgisindən biri olan 15-ci "DŞA-2016" sərgisində 220 adda məhsulun təqdimatı keçirilmişdir. Qeyd olunan sərgidə Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin müəssisələrində hazırlanan bir sıra yeni məhsullar ilk dəfə olaraq ziyarətçilərə təqdim edilmişdir.

Bu işlərin davamı olaraq cari ilin sentyabrın 27-30-da Bakıda "ADEX-2016" İ Beynəlxalq müdafiə sərgisi təşkil ediləcəkdir. Bu sərgi müdafiə sənayesi sahəsində qazanan uğurları, ölkəmizin hərbi sahədə əlaqələrinin və regionun lider dövləti olduğunu nümayiş etdirmək baxımından çox əhəmiyyətlidir. Bügünkü məlumatlara əsaslanaraq 38 ölkədən 200-dən çox şirkətdən artıq sifarişlər qəbul edilmişdir. Bu da "ADEX-2014" sərgisi ilə müqayisədə qarşıda sərgiyə daha çox ölkədən şirkətlərin maraq göstərdiyini deməyə əsas verir.

Möhtəram cənab Prezident, onu da bildirmək istəyirəm ki, Sizin tapşırığınızla qısa müddət ərzində yaradılmış "Zərbə" pilotsuz uçuş aparatının sınaqları uğurla keçirilmiş və yaxın vaxtlarda Milli Ordunun səərəncamına göndəriləcəkdir. Bu aparat düşmənin dayaq məntəqələrini nəzarətdə saxlamaqla yanaşı, onları istənən an məhv etmək iqtidarındadır. Əminliklə qeyd etmək istəyirəm ki, ölkəmizdə istehsal olunan silah və sursatlarla əlavə edilən bu döyüş silahı da işğalçı Ermənistan ordusunun ölüm kabusuna çevriləcək və torpaqlarımızın azad edilməsinə mühüm rol oynayacaqdır.

Cənab Prezident, Müdafiə Sənayesi Nazirliyi həmişə olduğu kimi, bundan sonra da ordumuzun istənən sayda silah, sursat və digər müdafiə təyinatlı məmulatlarla təmin etməyə tam hazırdır.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Azərbaycan 2016-cı ili də uğurla başa vuracaq”

Kənd təsərrüfatı naziri **Heydər ƏSƏDOV** çıxış edərək dedi:

- Möhtərəm cənab Prezident!

Hörmətli iclas iştirakçıları!

Zati-aliləri, rəhbərliyinizlə həyata keçirilən aqrar islahatlar, bu sektora dövlət dəstəyini əhəmiyyətli dərəcədə gücləndirməsi, yeni çəmirçilərə uyğun strateji hədəflərin müəyyənləşdirilməsi və institusional islahatların aparılması kənd təsərrüfatında ciddi inkişaf dinamikasına, mühüm kəmiyyət və keyfiyyət dəyişikliklərinə, eləcə də bu sahəyə inamın artmasına və fəallığın yüksəlməsinə səbəb olmuşdur.

Institusional islahatlar demək olar ki, başa çatdırılaraq elmi müəssisələrin fəaliyyətindəki paralelliyin aradan qaldırılması, nazirliyin balansında olan toxumçuluq, tingçilik və damazlıq üçün nəzərdə tutulan torpaq sahələrinin konsolidasiya olunaraq bir-bəşə funksional vəzifələrin icrası məqsədlərinə yönəldilməsi, informasiya-məsələhət xidmətlərinin yaradılması, aqrar sahənin əlavə fiskal tənzimlənmə alətləri ilə dəstəklənməsi tədbirləri daha intensiv davam etdirilmişdir.

Aqrar sektorun texnika təminatındaki problemlər həll edilmiş və lazımı həcmdə gübrə ehtiyatının yaradılması təmin olunmuşdur.

Bütün bunların nəticəsində ilin birinci yarısında faktiki yetişdirilmiş məhsula uyğun 7 faiz artım gözlədiyimiz halda, havaların 25 gün aramsız yağışlı keçməsi səbəbindən biçinə 15 gün gec başlanılması ilə əlaqədar göstəricilərin xeyli hissəsi iyul ayına təsadüf etdiyinə görə artım 3,1 faiz təşkil etmiş və bu artım bütün əsas növ kənd təsərrüfatı məhsulları üzrə müşayiət olunmuşdur.

Möhtərəm cənab Prezident, bütün bunlar nəzərə alınrsa, ilin sonuna aqrar sektorda istehsalın həcmində ən azı 6 faiz artımın olacağını proqnozlaşdırırıq.

Dünya Bankının verdiyi proqnozlara görə işə ölkəmizdə 2016-cı ildə kənd təsərrüfatında 4,2 faiz, 2017-ci və 2018-ci illərdə isə hər il 4 faiz olmaqla artım gözlənilir ki, bunun da hesabına Azərbaycanın hesabataın əhatə etdiyi Şərqi və Mərkəzi Avropa ölkələri arasında ən yerlərdən birini tutacağı qeyd olunur.

İlin proqnozlara görə, cari ildə ölkədə 3 milyon tondan artıq taxıl istehsalı gözlənilir. Hazırda istehsal edilmiş taxılın satışında və ayrı-ayrı dəyirmanlar tərəfindən tədarükündə heç bir ciddi problem müşahidə olunmur.

İstehsalın artımı ilə yanaşı, zati-aliniz tərəfindən ixracın stimullaşdırılması üçün müəyyən edilən dəstək tədbirləri, habelə aidiyyəti dövlət orqanları tərəfindən məhsul ixracı ilə bağlı yaranan maneələrin aradan qaldırılması kənd təsərrüfatı məhsullarının həm ümumilikdə, həm də müxtəlif seqmentlər üzrə ixracını kəskin şəkildə artırmışdır. Belə ki, cari ilin 6 ayı ərzində əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ümumilikdə 27,5 faiz, o cümlədən meyvə ixracı üzrə 13,1 faiz, tərəvəz məhsulları ixracı üzrə isə 33,1 faiz artıma nail olunmuşdur.

Rusiya mənbələrində bu ölkənin bazarlarında satılan pomidorun 7,4 faizinin Azərbaycanın payına düşdüüyü bildirilir, halbuki ötən il bu göstərici cəmi 1 faiz təşkil etmişdi.

Ələmətdar hal ondan ibarətdir ki, ilk dəfə olaraq ərzaqlıq lobya, düyü, ərzaqlıq və yemlik arpa, darı və çərəzlərin, heyvandarlıqda isə ət və süd məhsullarının ixracına başlanılmışdır.

Eyni zamanda, ixracın coğrafiyası dəyişilərək ənənəvi Rusiya bazarı ilə yanaşı, İran, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Türkiyə, İraq və Türkmənistanı da əhatə etmişdir.

Yerli istehsalın artımı heyvandarlıq məhsullarının əksəriyyəti üzrə idxalın həcminin kəskin şəkildə azalmasına səbəb olmuşdur. İdxalın həcmi keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ət və ət məhsulları üzrə 2,8 faiz, süd və süd məhsulları üzrə isə 15,7 faiz, iribuynuzlu heyvanların baş sayı üzrə 74,5 faiz, xırdabuynuzlu heyvanlar üzrə 94,2 faiz, damazlıq cüce üzrə 51,6 faiz azalmışdır.

Bununla yanaşı, devalvasiyaya baxmayaraq, daxili bazarda həm iri, həm də xırdabuynuzlu heyvan ətinin pərakəndə satış

qiyməti manat ifadəsində 20 faizdən çox azalmışdır ki, bu da yaddaqalan nailiyyətlərdən biridir.

Analoji vəziyyət süd məhsullarının idxalında da müşahidə olunmuşdur. Belə ki, azalma xama üzrə 18 faiz, pendir üzrə 6,6 faiz, kərə yağı üzrə 18,8 faiz təşkil etmişdir.

Möhtərəm cənab Prezident, ümumilikdə iqtisadiyyatın şəxələndirilməsinə nail olunması tapşırıǵınıza əsasən aqrar sektorun və onun ayrı-ayrı sahələrinin də bu istiqamətdə inkişafı nəzərdə tutulur.

Konkret olaraq heyvandarlıqda hədəfimiz heyvanların cins tərkibini dəyişməklə onları stasionar bəsləmə şəraitinə keçirmək və beləliklə də boşalan örüş və otlaq sahələrini əkin kategoriyasına daxil edərək həm yem bazasının, həm də digər ənənəvi bitki növlərinin istehsalının artırılmasına şərait yaratmaqdan ibarətdir. Bu tədbirlə məhsuldarlığı 5-6 dəfə yüksəltmə hesabına heyvanların baş sayını 3-4 dəfə azaldaraq intensiv inkişaf hədəfinə nail olunması qarşımızda əsas prioritet vəzifələrdən biri kimi durur.

Bu məqsədlə yeni doğulan hər baş cins buzova görə müəyyən etdiyiniz 100 manat məbləğində subsidiya və bir neçə gün əvvəl Süni Mayalanma Mərkəzinin tikintisinin başa çatdırılması məqsədilə ayırdığınız vəsait ni niyyətin həyata keçirilməsində əvəzsiz rol oynayacaq.

Bitkiçilikdə isə hədəfimiz əvvəlcə müasir aqrokimya laboratoriyalarının yaradılmasını başa çatdıraraq torpaqların kütləvi analizinə başlamaq, - bu əməliyyatsız, əslində, torpağa hansı növ və nə qədər gübrə verilməsini müəyyən etmək mümkün deyil, - bundan sonra isə xaricdən quraqlıq və xəstəliklərə davamlı yüksək məhsuldar bitki sortlarının toxumlarını götürməklə yanaşı, müasir toxum istehsalı müəssisələrini istismara verərək nazirliyin balansında olan torpaqlarda yerli şəraitə uyğun sortların istehsalını artırmaqdan ibarətdir ki, bu işlərə artıq start verilmişdir.

Toxum Fondunun yaradılması və zati-aliniz tərəfindən toxum müəssisələrinin tikintisinə, hökumət tərəfindən isə aqrokimya laboratoriyaları üçün avadanlıqların alınmasına bir neçə gün əvvəl zəruri həcmdə vəsaitlərin ayrılması bu məqsədlərin icrasını təmin edəcək.

Bütün bunlardan sonra informasiya-məsələhət xidmətlərimiz tərəfindən elmi yeniliklərin və praktiki nəticələrin sınaq-təcrübə sahələrində intensiv tətbiqini təmin etməklə onların bölgələrdə yayılmasına və təsərrüfatlarımızda geniş istifadə edilməsinə nail olunacaq.

Möhtərəm cənab Prezident, dünya bazarında pambıq ehtiyatlarının azalması, tələbin isə artması və beləliklə də, qiymətlərin yüksəlməsi fonunda ölkəmizdə qədim ənənəyə malik pambıqçılığın inkişafının sürətləndirilməsi məqsədilə verdiyiniz qəti tapşırıqların icrasına başlanılmış, 50 min hektardan artıq sahədə əkin işləri həyata keçirilmiş, yetişdiriləcək pambığın vaxtında yığılması və tədarükü məqsədilə bütün zəruri tədbirlər görülmüş və müvafiq texnikalar sifariş verilmişdir.

Bunun da hesabına cari ildə 100 min tondan artıq, ötən illə müqayisədə 3 dəfə çox məhsulun istehsalı gözlənilir ki, bu da ölkəyə valyuta daxilolmalarını, eləcə də kənd əhalisinin gəlir əldə etmək imkanlarını artırmaqla yanaşı, bölgələrdə məşğulluq probleminin həllinə mühüm töhfə verəcəkdir.

Tapşırıǵınıza uyğun olaraq, növbəti ildə pambığın əkin sahələrinin 100-120 min hektara çatdırılması və onun 50 min hektara qədər hissəsində müasir pilot suvarma sistemlərinin qurulması pambıq istehsalını ən azı 250 min tona qədər artırmağa imkan verəcək.

Dünya bazarında ipəkçilik məhsullarına tələbatın yüksək olduğunu, bölgələrdə minlərlə ailənin işlə təmin edilməsində əhəmiyyətini nəzərə alaraq, Sizin tapşırıǵınıza uyğun olaraq, ipək istehsalının müasir infrastrukturunun yaradılması, barama toxumçuluğunun təşkili və damazlıq müəssisələrinin fəaliyyətinin bərpası istiqamətində müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsinə başlanılmış, bu tədbirlər nəticəsində keçən il isteh-

sal olunmuş 232 kiloqrama qarşı cari ildə 70,7 ton, yeni, 300 dəfə artıq yaş barama məhsulu istehsal edilmişdir.

Bu sahədə Prezident Administrasiyasının yaxından dəstəyini xüsusi vurğulamaq istərdim.

Cari ilin 1 iyun tarixinə respublika üzrə 2,1 min hektar sahədə bütün əkilmişdir ki, bu da ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 839 hektar və ya 40 faiz çoxdur.

Hazırda çəltikçiliyin, çayçılığın və digər əhəmiyyətli məhsulların istehsalının kəskin artırılması üçün ciddi tədbirlərə başlanılmışdır.

Bazarın əsas iştirakçıları ilə birgə görülən tədbirlər hesabına cari ildə pambıq, tütün və barama xammalının tədarük qiymətlərinin artırılması, hökumətin qərarı ilə hər hektar pambıq və tütün əkininə görə əlavə 40 manat subsidiyanın verilməsi, habelə tədarük edilən hər kiloqram yaş baramaya görə istehsalçılara 2 manat subsidiyanın verilməsi və barama toxumlarının isə əvəzsiz paylanması barədə hökumətə təqdim olunmuş qərar layihəsinin qəbul edilməsi bu tapşırıqların icrasına əsaslı zəmin yaradacaq.

Möhtərəm cənab Prezident, FAO-nun məlumatına əsasən, hər il zərərli orqanizmlərin bitkiçilik məhsullarına mənfi təsiri dünya üzrə 35 faiz həddində məhsul itkisinə səbəb olur. Beynəlxalq ticarətin intensivləşməsi isə zərərli orqanizmlərin yeni ərazilərə keçməsi, yayılması və uyğunlaşması riskini artırır. Bu halların qarşısının alınması üçün beynəlxalq təşkilatlarla birgə hazırladığımız proqramlar əsasında karantin orqanizmlərinin “təcrid və ləğv” edilməsi üzrə genişmiqyaslı fitosanitar tədbirlər həyata keçirilmişdir. Məhz bu səbəbdən cari ildə Rusiya Federasiyasına ixrac edilən Azərbaycan mənşəli məhsulların qarşı tərəfdən bir neçə dəfə güclü laboratoriya təhlilinə cəlb edilməsinə baxmayaraq, heç bir halda karantin orqanizmləri ilə sirayətlənmiş yük aşkar edilməmişdir.

Cari ilin altı ayı ərzində baytarlıq və fitosanitar nəzarətdə olan qida məhsullarının təhlükəsizliyinin təmin olunması məqsədilə müxtəlif obyektlərdə aparılan müayinələr nəticəsində on tonlarla ərzaq məhsulları insan qidası üçün yararsız olduğuna görə məhv edilmiş, 42 rayon baytarlıq diaqnostika kabineti, 115 baytarlıq-sanitariya ekspertiza laboratoriyası müasir avadanlıqlarla təchiz olunmuşdur.

Dünya Bankının dəstəyi ilə ilk dəfə olaraq respublikamızda insanların və heyvanların brusellyoz xəstəliyinə yolxumasının qarşısını almaq məqsədilə iri və xırdabuynuzlu heyvanlar arasında kütləvi peyvəndləmə tədbirlərinə başlanılmışdır.

Beləliklə, görülmüş yüzlərlə baytarlıq-sanitariya və fitosanitar tədbirləri nəticəsində epizootik və fitosanitar vəziyyət sabit olmuşdur.

FAO-nun hesablamalarına əsasən, dünyada ərzaq və heyvan yemi üçün taxıla tələbatın hərəkırı 2,1 milyard tondan 2050-ci ildə təqribən 3 milyard tona, habelə ət istehsalının 200 milyon tondan 470 milyon tona yüksələcəyi gözlənilir.

Ona görə də əhalinin artan tələbatına və eləcə də artan sayına, - ölkəmizdə bu göstərici hər il 100 mindən artıq təşkil edir, - müvafiq olaraq, adekvat həcmdə ərzaq məhsulları ilə sabit təminatın daim diqqətdə saxlanılması günün tələbinə çevrilmişdir.

Süni yaradılan böhranların və ikili standartların hökm sürüdüüyü bir dövrdə əkin sahələrinin təqribən 200 min hektarının Ermənistan tərəfindən işğal edilməsi, eləcə də iri layihələrin həyata keçirilməsi, yol infrastrukturunun, şəhər, kənd ərazisinin genişlənməsi səbəbindən əkin dövriyyəsindəki torpaq sahələrinin azalması bu məsələni daim diqqətdə saxlamağı bizdən tələb edir.

Möhtərəm cənab Prezident, bir neçə il öncə kənd təsərrüfatı məhsullarının sahədən satış qiyməti ilə son istehlak bazarında satış qiyməti arasında olan 3-5 dəfə fərq son dövrlərdə bazar infrastrukturunun inkişafı ilə əlaqədar 1-2 dəfəyə qədər azalmışdır. Lakin məhsulların satışından əldə edilən vəsaitin vasitəçilərə deyil, fermerlərə çatması üçün görülən tədbirlər davam etdirilməlidir.

Zati-aliləri, son iki il yarım ərzində tərəfinizdən verilmiş 41 fərman və sərəncam, qəbul edilmiş 3 qanun, 40 qərar və qayda-

lar aqrar sektorda iqtisadi fəallığın kəskin yüksəlməsinə, xaricdən və respublikanın müxtəlif şəhərlərindən xeyli sayda əhalinin kənd yerlərinə dönüşünə səbəb olmuşdur ki, onları da sayının Statistika Komitəsi tərəfindən uçota alınmasını məqsədeuyğun hesab edirik.

Bütün bunlarla yanaşı, məhsul bolluğu yaradılmasını “artıq məhsul təklifi” kimi ciddi risk yaratmaması və daxili bazarın qorunması məqsədilə belə məhsullar üzrə idxal rüsumlarının tətbiqinə böyük zərurət yaranmışdır.

Bundan başqa, torpaq sahələrinin (xüsusilə bələdiyyə mülkiyyətində olan) icarəyə verilmə mexanizminin sadələşdirilməsinə; ermənilərin ölkəmizə hərbi təcavüzü zamanı islahat aparılmayaraq dövlət mülkiyyətində saxlanılan və əhali tərəfindən becairilən əkin sahələrinə görə subsidiya verilməsi üçün hüquqi əsasların yaradılmasına; irimiqyaslı layihələr həyata keçirilən zaman əvəzlənən torpaq sahələrinə subsidiyanın verilməsi üçün onlara hüquq müəyyənədicisi sənədlərin verilməsinə; torpaq sahələrinin (xüsusilə kiçik ölçülü) alğı-satqısı, icarəyə verilməsi, vərəselik əsasında hüquqların keçirilməsi ilə bağlı dövlət rüsumlarının məbləğinə yenidən baxılmasına zərurət yaranmışdır.

Ümidvarıq ki, bütün bu məsələlərin həlli və görüləcək digər tədbirlər Sizin rəhbərliyinizlə aqrar sektorun davamlı inkişafını təmin edəcəkdir.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

“Meliorasiya və Su Təsərrüfatı” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri **Əhməd ƏHMƏDZADƏ** çıxış edərək dedi:

- Möhtərəm cənab Prezident!

Dünya siyasətinin tanınmış lideri, müdrik və uzaqqörən siyasi xadim, Azərbaycan xalqının xilaskarı, ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən meliorasiya və su təsərrüfatı potensialının yaradılması, onun inkişafı, aparılan islahatlar və böyük quruculuq işləri bu gün Sizin rəhbərliyiniz ilə uğurla davam etdirilir.

Son illərdə bu sahəyə əsaslı kapital qoyuluşu dəfələrlə artmış, sahənin maddi-texniki bazası xeyli gücləndirilmiş, minlərlə kilometr suvarma kanallarının və kollektor-drenaj şəbəkələrinin bərpası, yenidən qurulması və tikintisi həyata keçirilmiş, 266 min hektar sahədə suvarılan torpaqların su təminatı, 217 min hektar sahədə isə meliorativ vəziyyət yaxşılaşdırılmış, 43 min hektar yeni suvarılan sahələr kənd təsərrüfatı dövriyyəsinə cəlb edilmiş, 1493 subartezian quyusu qazılmış, sel və daşqınlara qarşı Kür, Araz və dağ çaylarında 1000 kilometrdən artıq sahilbərkitmə və bəndlərin möhkəmləndirilməsi işləri həyata keçirilmişdir.

Möhtərəm cənab Prezident, Sizin diqqət və qayğınız nəticəsində ölkə iqtisadiyyatının gələcək inkişafı üçün əvəzolunmaz nəhəng infrastruktur layihələri olan Taxtakörpü və Şəmkirçay su anbarlarının istismara verilməsi ilə 200 min hektardan artıq əkin sahələrinin su təminatının yaxşılaşdırılmasına və 47 min hektar yeni suvarılan torpaqların istifadəyə verilməsinə, əhalinin içməli su ilə təmin edilməsinə və əlavə elektrik enerjisinin alınmasına imkan yaranmışdır. İlk mərhələdə Taxtakörpü su anbarı zonasında Xızı və Siyəzən rayonlarında 10 min hektar əkin sahəsi suvarma suyu ilə təmin edilmişdir ki, onun 8 min hektarı yeni suvarılan torpaqlardır. Şabran rayonunda isə 14 min hektara yaxın yeni suvarılacaq torpaqlarda meliorativ tədbirlərin layihə sənədlərinin hazırlanması başa çatdırılmışdır. Cari ildə Xızı, Siyəzən və Şabran rayonlarında meliorativ tədbirlər davam etdirilməklə 6200 hektar, o cümlədən 4500 hektar yeni suvarılan torpaqların istifadəyə verilməsi və 1700 hektar sahənin su təminatının yaxşılaşdırılması təmin ediləcək. İki ildə ölkənin şimal zonasında 12 min hektardan çox yeni suvarılan torpaqların istifadəyə verilməsi iri kənd təsərrüfatı müəssisələrinin yaradılmasına geniş imkanlar açır. Eyni zamanda, şimal zonasının 6 çayından Samur-Abşeron kanalına əlavə su verilməsi üçün Çaqaçuçay və Qudyalçay çaylarında sugötürücü qurğuların və nəqlədici kanalla-

rın tikintisi tamamlanmış, Qusarçay çayında isə bu işlər cari ildə başa çatdırılacaq.

Son illərdə yay mövsümündə Samur sərhəd çayında su ehtiyatlarının kəskin azalmasına baxmayaraq, ölkəmizin su təhlükəsizliyi sahəsində strateji əhəmiyyətə malik olan Taxtakörpü su anbarında toplanan su hesabına Bakı, Sumqayıt şəhərlərinin və Abşeron yarımadasının əhalisinin, sənayesinin və kənd təsərrüfatının su təminatında yarana biləcək çətinliklərin qarşısının alınması mümkün olmuşdur.

Şəmkirçay su anbarı zonasında əkin sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək 60,5 kilometr uzunluğunda magistral kanalların tikinti işləri başa çatdırılaraq Şəmkir və Göygöl rayonlarının əkin sahələrinə suvarma suyunun verilməsi üçün müasir paylayıcı kanalların və suvarma şəbəkəsinin, eləcə də Goranboy rayonunun 26 min hektara yaxın (ondan 8 min hektardan çoxu yeni suvarılan torpaqlardır) torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir maşın kanalının ikinci növbəsinin tikintisi işlərinə başlanılmışdır. Bu işləri cari ildə davam etdirməklə Goranboy rayonunda 8 min hektar sahəyə, - onun 980 hektarı yeni suvarılan torpaqlardır, - suvarma suyunun çatdırılması, Göygöl rayonunda isə müasir qapalı suvarma şəbəkəsinin tikintisi aparılmaqla 3 min hektar sahə, - ondan 1200 hektara yaxını yeni suvarılan torpaqlardır, - suvarma suyu ilə təmin ediləcək. Eyni zamanda, cari ildə Şəmkirçay su anbarında yığılan su hesabına Şəmkir və Göygöl rayonlarının 16 min hektar əkin sahələrinin su təminatı yaxşılaşdırılmışdır.

Sizin iştirakınızla cari ildə istifadəyə verilməsi Tovuzçay su anbarına yığılan su hesabına Tovuz və Şəmkir rayonlarının 20 min hektara yaxın əkin sahələrinin su təminatı yaxşılaşdırılmış, 300 hektar yeni suvarılacaq torpaqlar isə bu il istifadəyə veriləcək.

Sizin iştirakınızla cari ildə istifadəyə verilməsi Tovuzçay su anbarına yığılan su hesabına Tovuz və Şəmkir rayonlarının 20 min hektara yaxın əkin sahələrinin su təminatı yaxşılaşdırılmış, 300 hektar yeni suvarılacaq torpaqlar isə bu il istifadəyə veriləcək.

Ölkəmizdə iri kənd təsərrüfatı müəssisələrinin yaradılması ilə əlaqədar verdiyiniz tapşırıqların icrası olaraq, Şəmkirçay su anbarından “Şəmkir” Aqroparkın 543 hektar, Samur-Abşeron suvarma sistemindən “Yalama” Aqroparkın 523 hektar, Hacıqabul rayonunun 400 hektar, Ağcabədi rayonunun 2100 hektar torpaq sahələri suvarma suyu ilə təmin edilmişdir. Cari ildə Neftçala rayonunun 5620 hektar və Ağcabədi rayonunun 3 min hektar yeni suvarılacaq əd məhsuldar qış otlaq sahələrinə suvarma suyunun çatdırılması üçün Neftçala və Yuxarı Mil kanallarının tikintisi davam etdiriləcəkdir. Sabirabad və Biləsuvar rayonlarında isə 16 min hektar az məhsuldar qış otlaq sahələrində kompleks meliorativ tədbirlər aparılacaqdır. Pambıqçılıq və taxılçılığın inkişafını təmin etmək üçün Sabirabad, Kürdəmir, Goranboy, Bərdə, Yevlax, Zərdab, Ağcabədi, eləcə də qoşunların təmas xəttində və sərhəd zonalarında yerləşən Füzuli, Qazax, Tovuz və digər rayonlarda 11 min hektar sahədə əkin sahələrinin su təminatı və 4 min hektar sahədə torpaqların meliorativ vəziyyəti yaxşılaşdırılacaq.

Sizin müvafiq sərəncamlarınızla Ehtiyat Fondundan ayrılan vəsait hesabına 2013-2015-ci illərdə əkin sahələrinin və əkin üçün istifadə olunan həyətyanı torpaq sahələrinin suvarma suyu ilə təminatının yaxşılaşdırılması, əhalinin içməli suya olan tələbatının ödənilməsi üçün respublikanın 35 şəhər və rayonunun 458 yaşuyuş məntəqəsində 657 subartezian quyusu qazılmışdır.

Əhalinin çox rəğbətlə qarşıladığı bu tədbir Sizin sərəncamlarınızla cari ildə davam etdirilir və hazırda 300 subartezian quyusunun qazılması işləri aparılır.

Dünya Bankının krediti ilə respublikanın 15 rayonunda 95 min hektara yaxın sahədə təsərrüfatdaxili suvarma və drenaj şəbəkələrinin bərpası, yenidən qurulması işləri tamamlanmış, cari ildə isə daha 10 min hektar sahədə bu işlər başa çatdırılacaq. Eyni zamanda, respublikanın 8 rayonunda içməli su təchizatı və kanalizasiya sistemləri infrastrukturunun bərpası və tikintisi işləri layihəyə uyğun davam etdiriləcəkdir.

Umumiyyətlə, 2016-cı ildə aparılacaq tədbirlər hesabına 65 min hektara yaxın əkin sahələrinin su təminatının yaxşılaşdırılması təmin ediləcək, 16 min hektar yeni suvarılacaq torpaqlar əkin dövriyyəsinə daxil ediləcək.

Möhtərəm cənab Prezident, Sizin tapşırıǵınıza əsasən səhmdar cəmiyyəti az məhsuldar qış otlaq sahələri, örüş yerləri, dövlət ehtiyatı və bələdiyyə torpaqları hesabına suvarılan sahələrin artırılması məsələlərini araşdırmışdır.

Kənd təsərrüfatı məhsullarının ekstensiv yollarla inkişafına nail olmaq məqsədi ilə su ehtiyatları nəzərə alınmaqla son illərdə inşa olunmuş su anbarları zonasında başlanılmış işləri, eləcə də yeni layihələr əsasında tikinti və kompleks meliorativ tədbirləri davam etdirməklə əlavə olaraq 280 min hektardan artıq yeni suvarılan torpaq sahəsini əkin dövriyyəsinə daxil etmək və 350 min hektar sahənin su təminatını yaxşılaşdırmaq olar. Eyni zamanda, Böyük Qafqazın dağ çaylarında tikintisi nəzərdə tutulmuş su anbarlarından əkin sahələrinin suvarma suyu ilə təmin edilməsi ilə yanaşı, Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəmərinə əlavə su verilməsi mümkün olacaqdır.

Bütün bunlarla yanaşı, kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının intensiv yollarla artırılması, sudan və torpaqdan daha səmərəli istifadə edilməsi məqsədi ilə sistemin müasir tələblər səviyyəsinə uyğun modernləşdirilməsi, torpaq məcralı kanalların beton üzlüyə alınması, kollektor-drenaj şəbəkələrinin, nov kanalların və hidrotexniki qurğuların təmir-bərpa edilməsi, yeni mütərəqqi suvarma üsullarının tətbiqi üçün böyük həcmdə işlərin görülməsi tələb olunur.

Bütün bunlar respublikamızda ərzaq təhlükəsizliyini təmin etmək, ixracyönümlü məhsul istehsalını artırmaq, yeni iş yerləri yaratmaq, nəftdən asılılığı azaltmaq üçün bu sahədə uzunmüddətli əsaslandırılmış proqramın qəbul edilməsini zəruri edir.

Möhtərəm cənab Prezident, Nazirlər Kabinətinin 2016-cı ilin birinci rübünün yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclasında Siz kənd təsərrüfatının inkişafının, ərzaq təhlükəsizliyinin bizim üçün həmişə, bu gün də prioritet olduğunu bildirmiş, ölkədə kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının artırılması, əkin sahələrinin dövriyyəyə verilməsi, normal suvarmanın təmin edilməsi, xüsusilə pambıqçılıq, taxılçılıq, tütüncülük, üzümçülük, baramaçılıq və heyvandarlığı inkişaf etdirilməsi üçün qarşımızda mühüm vəzifələr qoymusunuz.

Bu vəzifələrin vaxtında və keyfiyyətlə icra edilməsi məqsədi ilə səhmdar cəmiyyəti tərəfindən bütün lazımi tədbirlər həyata keçirilir.

Hazırda respublikanın su anbarlarında 17,2 milyard kubmetr su yığılmiş ki, bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 825 milyon kubmetr çoxdur. Təkcə onu qeyd etmək olar ki, yaxın illərdə istifadəyə verilmiş Taxtakörpü, Şəmkirçay və Tovuzçay su anbarlarında 400 milyon kubmetrə yaxın su toplanmışdır. Bu da əhalinin içməli su, əkin sahələrinin isə vaxtında və tələb olunan həcmdə suvarma suyu ilə təmin edilməsinə imkan yaratmışdır. Ümumilikdə 2016-cı ildə 1376 min hektar sahədə kənd təsərrüfatı bitkilərinin suvarılması nəzərdə tutulmuşdur ki, hazırda bu sahələr orta hesabla 2 dəfə suvarılmış və suvarma işləri müvəffəqiyyətlə davam etdirilir.

Hörmətli cənab Prezident, Sizin son iki gün ərzində dünyanın ən nüfuzlu təşkilatlarından biri olan NATO-nun Zirvə toplantısında iştirakınız, keçirdiyiniz mühüm görüşlər, Azərbaycanın mənafeyinə xidmət edən, hərtərəfli ədalətə söykənən, beynəlxalq aləmdə yüksək qiymətləndirilən və hesablaşılan müstəqil siyasətinizi bir daha ortaya qoyan çıxışınız bütün Azərbaycan xalqı kimi, bizim səhmdar cəmiyyətinin kollektivini də sevindirir, respublikamızın işçili gələcəyinə inamımızı artırır və bizi daha yaxşı işləməyə ruhlandırır.

Sizi əmin edirik ki, səhmdar cəmiyyətinin kollektivi qarşıya qoyulmuş vəzifələri tam məsuliyyəti ilə dərk edərək onların vaxtında və layiqincə yerinə yetirilməsi üçün bundan sonra da bütün bacarıq və imkanlarından istifadə edərək daha səylə çalışacaqdır.

Diqqətinizə görə minnətdaram.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev iclasda yekun nitqi söylədi.